

REVISTA ORĂŞTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România şi străinătate 4 fl. la an.
Manuscrise nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăştie.

INSERTIUNILE:

Un şir garmond prima-dată 5 cr., a 2-a oară
4 cr., a 3-a oară 3 cr. şi timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât şi pentru inserţiuni, sunt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăştie (Szászváros).

Spre limpezire.

În Austria în privinţa politică lucrurile se împing de cătră nemţii fanatici, atinşi în mândria lor prin chestia îndreptăţirii limbilor, — tot mai mult spre ascuţiri. Sfaturile ce erau puse în vedere, pentru bunăînţelegere între Cehi şi Nemţi, au fost zădărnicate dinainte de-a se încerca macar îndărăticia germanilor le-a zădărnicit.

Are totul înfăţişarea unei adunări uriaşe de lume, în mijocul căreia vrasbă mare s'a vîrit de nu se mai pot înţelege, ca la turnul babilonic, unde toţi vorbesc, strigă, sbiară! Nemulţumiţii bat din picioare în pământ, dau cu pumnii în mese, urlă, ameninţă, Doamne apără!

Dar' din mijlocul zgomotului general se ridică azi peste toate, două voci ce au răsunat de curînd: una este vocea Principelui Friedrich de Schwarzenberg, căpetenia boerimii germane din Bohemia, deputat în dieta Austriei şi preşedinte al «liberalilor» germani bohemi.

A ţinut dînsul mai sîptemîna trecută naintea alegătorilor sei din Budweis o vorbire, în care a atins şi pricinile cu limbile. Şi în vorbire el a apăsător mult pe aceea, că e neapărat de lipsă, *se se lărgească* în chip însemnat autonomia, neatarnarea, regatelor şi a ăterilor ce alcătuiesc azi Austria, *şi se se descentralizeze* (împărtaşcă) *puterile statului de azi*, care a adunat toate firele şi frânele la mijloc într'un singur punct. În vederea acestui lucru e de lipsă *o revizuire a Constituţiei centraliste de azi*, *adeacă o schimbare din fundament a felului de ocărmuire!* Principele stăruie cu multă căldură se se de Boemiei dreptul seu public neatarnător, *şi mai departe, că tuturor naţionalităţilor din Austria se li se deaceleşi drepturi naţionale şi de limbă, care se dau Cehilor!*

E Neamţ prinţul de Schvarzenberg, Neamţ neaof, dar' vede şi el că numai așa se poate eşi la bun sfîrşit cu arangearea acestei ăeri în viitor!

Un alt Neamţ, nu mai puţin bun naţionalist, *Dr. Schlesinger*, căpetenia liberalilor centralişti germani, aşadar' care a umblat tocmai pe căile de până aci de guvernare, *a declarat că şi el recunoaşte azi lipsa neapărată de-a se trage marginile teritoriilor locuite de naţionalităţi, şi a da apoi acestora autonomie, neatarnări, naţionale, în măsură cuvenită si dreaptă!*

Vocile acestor doi bărbaţi însemnaţi au căzut ca bombe în mijlocul lărmui-torilor fraţi ai lor, cari strigă cu ochii închişi: nu vrem, nu dăm, nu ascultăm!

Foile discută viu, şi se simte cum curentul celor-ce se împacă pe rînd tot mai mult cu gîndul îndreptăţirii, sporeşte, se ridică de-asupra.

M. S. Împăratul însuşi e cuprins de griji în faţa acestei furtuni lăuntrice si ţine sfat cu miniştri sei.

Să zice că Badenii, întâiul ministru, care n'are noroc se facă pace, se va retrage. Locul lui îl va lua Gautsch, care va retrage ordinaţiunile despre limba cehă. Atunci vor lua Cehii fulgerele în mână şi vor face ei în dietă vieaţa şi conducerea ăerii peste putinţă!

Dar' spun că chiar retrăgîndu-se Badenii, şi venind Gautsch, pe Cehi, că se nu înceapă ei bombardarea în dietă, îi vor linişti cu aceea, că se vor supune dietei spre desbatere şi aducere, *legi* pentru îndreptăţirea limbilor, ca nici cei-ce azi fac atîta larmă pentru-că nu prin lege ci numai prin ordinaţiuni ministeriale s'a regulat o întrebare atît de însemnată, se nu mai aibă cuvînt se facă.

Morala? Stările de lucruri de azi nu pot se mai dăinuească mult. Ele se vor schimba, la început poate nu chiar deservîrşit de bine, dar' tot spre mai bine ca acum, ear' s'aluşluit odată acolo prin-

ciplul, nu va întărzia se-şi arunce luminile sale şi dincoace de riuleţul Laita, la noi în Ungaria şi Ardeal.

Trecă numai cât mai repede acest proces de ferbere, de cristalisaţie, în Austria.

Îndărjire mare.

Ca se se vadă cum pe aiurea, în ăeri mai înaintate în cultură decât la noi, înţeleg cetăţenii se sară în luptă pentru drepturile ce cred că li-se cuvin, şi pentru-ca cetitorii nostri se priceapă mai bine stările furtunoase din Austria, despre cari vorbim în articolul din fruntea foii, lăsăm se urmeze pe scurt următoarele:

Germanii nemulţumiţi din Bohemia, chemaseră cu 2 sîptemîni mai nainte o mare adunare poporală la Eger, pentru a protesta contra ordinaţiunilor despre îndreptăţirea limbicehe. Adunarea a fost oprită. Au chemat-o a doua oară, pe Dumineca trecută. Eară li-s'a oprit. Au recurat la guvernorul din Praga, le-a respins recursul; au recurat la ministru: le-a respins! Atunci au hotărît *se fie adunarea şi fără îngăduinţă!* Au trimis învîtări în tot jurul şi în mari depărtări, şi învîtarile le-au subscris mai mulţi deputaţi dietali şi însuşi primarul oraşului Eger! Guvernul a luat şi el măsuri de cu vreme. A trimis şi el în toată împrejurimea, prin toate comunele, înştiinţări că adunarea e oprită, ear' la Eger a trimis, pentru întărirea poliţiei, poliţişti cehi din Praga! Cu toate astea pe ziua pusă au venit Nemţi potop din tot ţinutul: peste 8000 s'au adunat, de gema oraşul de ei! În frunte cu trei deputaţi, mulţimea a plecat spre casa puşcaşilor, unde voiau se fie adunarea. Au aflat poarta încuiată şi păzită de poliţişti, gendarmi şi finanţi mulţi. Au protestat cu voce înaltă contra forţei, apoi s'au îndreptat spre casa oraşului, ca protestarea lor se o dea la protocol!

S'au gîndit apoi la o apucătură; se meargă în oraşul vecin Waldsassen, care cade în Ba-

varia, se-şi ţină acolo adunarea! S'au urcat pe tren şi s'au dus. Dar' şi acolo, la porunca ministrului, au fost opriţi. S'au întrunit grupuri prin grădini şi prin curţi şi s'au statuit ce se facă. Şi, de însemnat, necăjiţi că nu află ocrotire, demonstraţii au făcut şi au ridicat în loc de steaguri austriace, *steaguri în colori prusace*, de ale Germaniei, şi au început se cînte în loc de imnul austriac, imnul de răşboiu prusesc *Wacht am Rein!*

Spre seară au sosit napoi în Eger cu steaguri şi cîntînd puternic. La staţie li aştepta lume multă. Au plecat zgomotoşi în oraş şi în lungul stradelor femeile şi bărbaţii din feres trile pline ale caselor, cîntau cu mulţimea imnul german *Wacht am Rein!* Asta ca un semn că doresc alipirea la Germania!

Convoiul creştea tot mai mult; ajunsese uriaş. S'au aşezat în piaţa mare. Au început se ţină vorbiri. Poliţia nu putea îngădui. A început se-i risipească cu puterea. Vîzînd pe poliţiştii cehi, mulţimea a devenit şi mai furioasă. S'a început o crîncenă încăerare. Poliţiştii cu săbiile şi puştile, mulţimea cu bătele şi cu petrii, s'au atacat. De odată sunetul de trimbiţă militară a isbit urechile demonstraţilor. O companie venea cu baionetele trase, întinsă şpalir (şir lung) şi înaintînd. Acum căuta unul fiecare se scape pe unde poate.

Ciasuri întregi a ţinut hărţuia şi lupta soldaţilor şi poliţiştilor, până au putut, așa pe la miezul nopţi, restabili ordinea şi liniştea în oraş.

Poliţiştii din Praga au plecat în ziua următoare spe casă. La staţie mulţime de Nemţi i-a petrecut bătîndu-şi joc de ei. Poliţiştii le-au răspuns la asta făcîndu-şi din batiste roşii, albe şi albastre (colorile naţionale a cehilor), steguleţe pe care le falfăiau din ferestrele cupeelor.

În aceeaşi zi, îndată după adunare, zeci de cetăţeni nemţi au venit şi s'au arătat loviţi şi răniţi de poliţia cehă din Praga, ear' reprezentanţa oraşului în adunare extraordinară, a luat hotărîre de protestare contra «brutalităţii» poliţiei din Praga.

*

FOIŢA „REVISTEI ORĂŞTIEI”

Pe-al lui umăr...

Pe-al lui umăr ea-şi înclină
Fruntea albă şi uşoară;
Strîns cu el de subsuoară,
Se pierde dornici în grădină...

I-a şoptit se'i de-o floare:
Ea din pîru-i o desprinde.
Ruşinoasă i-o întinde
Şi cu mâni tremurătoare.

Braţul el şi-l încovoae
Şi uşor spre sine-o strînge
Pare trupu-i că se frînge
Şi din mijloc se îndoaie.

De vîpaea răsuflării
Se deschide a ei gură,
Sărutatul el îi fură
În ispita mbrăţişării.

Cînd i-a zis încet pe nume
I-s'a dat pe veci robită,
Şi atît de fericită
S'a trezit în altă lume.

El domol o depărtează,
Ca s'o vadă şi mai bine.
«Spune drept, ăi-e drag de mine?» —
Eară ea l'îmbrăţişează.

Şi-n tufişe ciripirea
Păsăruicilor le cîntă:
Cînd e dragostea-asa sfîntă,
E a voastră fericirea.

Niţă Popovici.

Strajă...

Cînd mă culc, la căpătai
Stau de strajă ochii tăi,
Şi din somn cînd mă trezesc
Lîngă mine îi zăresc.

Spune, puico, tu-i trimeti
Toate nopţile drumeţi,
Ori de vină nu sînt ei
Ci-s de vină ochii mei?

George din Moldova.

Poveste veche.

Era stingher şi părăsit,
Şi lumea îi părea pustie,
Cît se ntrebă: la ce se fie
Şi traiul ăsta născocit?

Odată numai i-a zîmbit
O fericire nesperată:
Cînd a iubit întâiaşi dată
Şi n'tai cînd s'a crezut iubit!

Şi-atuncea şi-a închipuit
Că a vieţii grea problemă
A rezolvat-o n'tr'o... poemă.
Şi-o clipă fost'a fericit —

Ce se mai spun? nu s'a'mplinit
Visul atunci şi nici odată!
Problema-i tot nedeslegată,
Poema însă — s'a sfîrşit!

Ion Gorun.

Spre sară...

Spre casă turmele se'ntorc
De pe câmpia verde,
Privind spre-apus, în stîmse lumi
Gîndirea mi-se perde.

Deabia mai mişcă câte-un fir;
Amurg de primăvară —
Şi doine jalnice s'aud
Ca n'vis de pe hotară.

O zină mîndră n'gîndu'mi trist
Strălucitor răsare,
Şi sufletu'mi înduioşat
Până n'adînc tresare.

Era un chip de ânger blînd
De-un farmec ce te nbată,
O mîndră stea din alte lumi
Pe-acest pămînt picată.

O strig pe numele-i iubit,
Prin lumea adormită,
Dar' numai echo dă răspuns
Cu voce liniştită.

Ţiu minte cum ploaşi de flori
Treceam pe-aci în pace,
Dar' mii de frunze n'vînt nu pot
O roză a mai face.

Un blînd şoptit de-un vînt tăcut
În ierburi parfumate
Vreau se rechieme visuri dulci
Din scumpe vremi sfîrmate.

Acela timp senin de flori
E azi numai poveste,
Şi câte-o umbră de prin crîngi
Pe-aci mai rătăceşte.

Am schițat aci purtarea foarte îndârjită a Nemților din Bohemia în jurul adunării dela Eger, nu pentru-că am consimțit cu scopul demonstrărilor lor, care e a protesta contra *dreptății* ce se face limbii cehe, — ci ca să arătăm o pildă cu câtă lăpădare de sine, curagiu, aruncare în foc, știe să se lupte un neam ce ține cu tărie la al seu, fie acel lucru al seu chiar și numai în închipuirea lui un drept al lui! Cu primarul orașului în frunte, cu lumea toată să ridică val și să aruncă în luptă, și folosesc toate căile ce le pot, *ca să-și arate nemulțumirea!*

Ah, câte am putea noi ajunge, ce minuni am putea noi face cu comunele noastre cele *românești*, dacă același curagiu ar bate și în vinele oamenilor noștri, a primarilor și cărturarilor noștri tuturor!

Așa însă că tremură și primar și comuna întreagă de frica unui notărașel lihnit, ori de frica unui Fodor, Beke et tutti quanti, de bunăseamă că la puțin putem nădăjdui!

Altfel de curagiu, altfel de hotărîre ne trebue și nouă în luptele noastre naționale, de voim să ajungem mai bine!

Ear' dacă acum, când tocmai e duhul vremii și în alte părți, noi nu ne vom arăta la înălțimea timpului, vom fi oameni neînțelegetori a glasului vremii și pururea înapoiți vom rămânea!

PACEA LUMII

În Europa pacea e susținută încă de pe-o zi pe alta, până cine știe când. Cât pentru țaria ei, pare legată cam cu așă. Turcia ar fi vatra unde mai curând ar lua doar' foc biata pace, dovadă războiul abia terminat, ear' că acum e »pace«, a e să mulțumim Turciei, care o plătește scump, ținând sub arme sute de mii de soldați.

Bulgarii, de pildă, se spune că au de gând să facă un lucru ce nu ar fi tocmai priincios păcii: să-și proclame țara, »regat« că azi e numai »principat«. Dar' Bulgaria e încă supusă Turciei și când ar face-o asta, Turcia ar trebui să-și zică și ea cuvântul seu, poate cu arma 'n mână. Cum acum e atâta oaste turcească sub arme, poate că și Bulgarii își mai amână eșirea la iveală cu gândul, ori apoi îndemnați de cineva o fac, ca tocmai să zgândăre prin asta pe Turci. Principele Ferdinand, se spune, că pentru asta umblă acum pe la cele curți domnești, ca să le împace cu gândul lui și să le dobândească

Pe-albastru 'ntins, senin, sînt mii
De stele risipite,
Dar' cea mai mîndră-a dispărut
Privirii-mi obosite.

*
Ținut-ai la ureche tu
O scoică vreodată?
Auzi un son: e doru-i trist
De marea 'ndepărtată.

Așa un cânt duios în pept
Neconținut mai spune,
De-amor și bine, până când
Ori-ce lucit ne-apune..

Traian.

Legenda Ierusalimului.

Ascultați legenda Ierusalimului, ce vreau să spun ca s'o înțeleagă toți și toate.

Ierusalimul era odată și odată, un câmp de lucrat. Doi frați aveau în stăpânire petecul de pământ unde e astăzi templul (biserica Ierusalimului). Unul din ești doi frați, era înșurat de mult și avea copii; celalalt trăia singur. Ei munceau împreună câmpul pe care îl moșteniseră dela mama lor, și pe când câmpul vecinilor rămânea fără spor, al lor, binecuvîntat de Dumnezeu, producea înșutit grâu de cât sămîna. Când veni timpul secerișului, cei doi frați legară snopi și făcură două șire egale de grâu și le lăsară pe câmp. În timpul nopții, unuia din cei doi frați, celui care nu era înșurat, îi veni în minte un gând

învoirea. În 15/27 Iulie c. el, întors din Italia, va merge în România să facă vizita Regelui Carol I. și anume la Sinaia, unde va sta 3 zile.

*
În *Indii*, după-cum vestesc gazetele rusești, au izbucnit revoluții în mai multe puncte ale țărilor. Țerile sînt bătute în chip îngrozitor, de luni de zile, de ciură, foamete și cutremure de pământ, și pe de-asupra de stăpânire englezăscă. Amărîți până în sufletul lor, sermanii oameni vor să mai scuture ceva din toate astea de pe gât, și gîndesc că doar mai ușor le-ar fi a scutura stăpînirea, ear' de n'or putea-o, și în lupta lor ar peri fără noroc, cel puțin scapă și de celelalte de oate. Și s'au revoltat. Căci zice-se, slujbași englezi se poartă foarte fără inimă față de populația și așa apăsătoare de soarte până la nenoroc, ear' lovit de boale și foamete, se mai simți și greul mîinii străine: îți vei ieși din răbdare chiar Indian să fii! De-aceia din acest privilegiu s'a scos ear' la iveală vorba, că India seamănă cu elefantul: blînd și bun când e luat cu buna, dar' primejdios când e necăjit!

*
«Correspondența Politică» din Viena, publică la începutul săptămînei de față, următoarele:

Aproape 200 Arnăuți din satul Mavrici, sprighini de *trupe turcești*, și în frunte cu un oficer, au atacat paza sîrbească dela granița la Iablovd. Păzitorii graniței sîrbești au ținut pept cu arnăuții cîtva timp, apoi au cerut ajutor de trupe din casarmele vecine, și așa au reușit să alunge pe dușmani. În retragerea lor arnăuții au prădat și au dat foc postului dela Nr. 19 și 20. Încăierarea a ținut vre-o 3 cîasuri. Un gendarm sîrb a fost omorît, ear' după aceea jăfuit de tot ce avea la el.

Vacanță soldaților.

Ministeriul român de războiu a luat o prea laudabilă hotărîre. *Va da, pe viitor, soldaților vacanță vara, câte 2 luni!* Începutul se face încă eștan.

Comandanții de batalioane, escadroane și baterii vor întocmi planuri numerice despre soldații cari vor trebui să fie trimiși acasă la vetrele pîrințești. Aceste planuri au și fost înaintate ministerului de războiu.

Hotărîrea ministerială prescrie că se poată fi trimiși acasă 35 la sută și chiar 50 la sută! Nu se vor putea însă bucura de aceste vacanțe soldații osîndiți pentru desertare, cei cari vor fi suferit pedepse pentru abateri grele de la disciplină sau acei cari au o purtare rea în cursul anului.

bun; el își zise în sine: «Frate-meu are nevastă și copii de îngrijit, e drept ca partea lui să fie mai mare ca a mea; trebuie se ieu din șira mea cîtiva snopi, să-i pui în taină pe a lui; el n'o să bage de seamă, și nu va putea să nu primească». Și așa făcu.

În aceeași noapte, celalalt frate se deșteptă, ca prin minune, și zise nevastei sale: «Ia ascultă nevastă, frate-meu e tîner, el trăește singur și fără tovarășe la casă, și n'are pe nimeni să-l ajute și să-l împuțineze lucrul; nu e drept ca partea lui, să fie așa de tot mică ca și a noastră; haide să ne sculăm și să mergem să cărăm, pe nesimțite, la șira lui cîtiva snopi; el n'o să bage de seamă mîne, și astfel nu va putea să nu primească».

A doua zi, fiecare din cei doi frați, rămase încremeniți, când venind amîndoi la câmp, vîzură cele două șire eară una ca și alta; dar' nici unul, nici altul, nu putea să-și dea seamă ce se întimplase. Ei făcură astfel în mai multe nopți, una după alta; dar' deoarece fiecare ducea fratelui seu tot atîția snopi, șirele de grâu rămîneau mereu egale, până când odată, într-o noapte, amîndoi frații se puseră să pîndească pentru a ghici pricina acestei taine, dar' ei se întîlniră tocmai când cărau snopi dela o șiră la alta.

Locul unde un așa gând bun le veniseră la amîndoi, trebuia să fie un loc ales lui D-zeu, și oamenii îl binecuvîntară și-l aleseră pentru a zidi o biserică, locuința lui D-zeu!.

(După Lamartine)

Două lucruri bune voește să ajungă ministeriul român prin această hotărîre: să facă frumoase crughări, trimițînd an de an aproape jumătate din trupe acasă, pe 2 luni și a doua: să dea brațe de ajutor economiei de câmp chiar atunci când mai mare e lipsa de ele.

Eată un lucru înțelept, stîrnitor de bucurie și folos, pentru care cu drept cuvînt ministerul român e felicitat de foile din Țară.

Sărmani muritori!

— 15,000 de lucrători în grevă. —

Dumineca trecută s'a început în Budapesta »greva« (încetarea lucrului) alor 15,000 de oameni sîraci, ce lucrau în cele 20 de fabrici de cărămidă și țiglă de acolo. Nemulțumiți cu plata ce li-se dă, mică de tot, după-ce s'au rugat destul să li-se îmbunătățească, pentru-că roada muncii lor aduce destul venit fabricantilor ca să le poată da și lor ceva mai bine, — s'au hotărît ca toți odată să înceteze de-a mai lucra, să se pue în grevă, până li-se va face voia. Au fost în Pesta multe greve, dar' așa mare ca asta, nici una!

Fabricile au în giur barace în care locuiesc lucrătorii. A doua zi după încetarea muncii, ei trebuia să iasă din locuințe și să stea 15,000 de oameni cu familia cei mai mulți afară, sub cerul gol, să doarmă în câmp, ori unde vor putea sub bolta de stele. Și bieții nemulțumiți credeau că vor pute-o face mai multe zile, de-i va lăsa poliția. Dar' poliția nu le-a dat voe să stea aci, căci, zice, e primejdios să lași o grămadă așa mare de oameni aprinși, să stea la un loc.

Foarte mulți, ori chiar cei mai mulți între acești prigonii ai sorții sînt Poloni din Galici și Slovaci din Nordul Ungariei. Foile ungurești spun, că pe aceștia (pentru-că nu-s Unguri, și ca atare nici milă nu trebuie să aibă de ei), îi vor alunga spre casă pe toți. De ceialalți nu spune nimic, se vede că pe ei, Unguri fiind, primindu-i ear' în lucru, le vor îmbunătăți plata.

Greviștii au ținut Duminecă două adunări mari, de câte 3—5000 de oameni una, în care au luat hotărîre de-a nu mai lucra pe lângă plățile miserabile ce le au. «Lăsați să ne alunge acasă, zicea un vorbitor polon, *că ori unde ne-am duce, numai mai bine, dar' mai rău ca aici, nu ne poate fi!*»

Dar' abia au putut ținea greva 2 zile, și flămânzi și fără adăpost au fost siliți să reîntre la lucru.

Schimbări în Turcia.

Sângeroasele revolte ale Armenilor din Armenia-turcească, pentru a-și elupta doar' cu arma în mână oare-cari drepturi dela stăpînirea turcească, revolte des repețite și în mult sînge înecate, au mișcat în urmă și inimile reci ale diplomaților europeni, cât pîrîndu-li-se și lor prea mult, s'au înțeles să păsească pe lângă Împăratul Turcilor să facă dreptate Armenilor! I-au cerut anume, din privilegiul celei mai nouă revoluții, să introducă anumite schimbări în partea țerii, lăsînd ca în ținuturile armene, creștine, slujbele de administrație și judecătorești, să cadă și în mîni armenesti în asemănare cu numărul locuitorilor creștini, nu numai în mîni turcești, (ca în Ungaria în ungurești). Asemenea poliția și gendarmeria să fie alcătuită și din creștini în numărul cuvenit, nu numai din Turci, cum pîn'aci era.

Asta îi cereau anul trecut nainte de războiul cu Grecia. Și se ținea atunci că Turcia, slăbită de puteri și de bani, ca să încungiure ori-ce războiu ce i-ar putea veni cumva pe cap, va face ce i-să cere de trica bătaii. A urmat războiul și a dat ea bătaie dușmanului, și ca biruitoare ușor i-ar fi acum să treacă peste ori-ce amestec din afară în trebile din lăuntru ale sale, și n'ar prea fi cine să-și mai vie nainte cu cererile.

Însă, interesant, chiar acum, guvernul Turcesc, după biruință și când mai are

sub arme 700,000 de soldați, vestește pe guvernele europene, că el s'a pus pe împlinirea cererii lor privitor la Armenia. Și spune că până acum, a făcut deja următoarele schimbări în administrarea țerii:

Pe lângă guvernatorul (ocărmitorul) turc, a numit în fiecare vilajet (ținut) câte un ajutor creștin, și tot asemenea în guvernele provinciale, districtuale și comunale, au fost numiți și creștini. Astfel în provincia Mamuretul-Aziz sînt 39 de slujbași înalți creștini, în Diar-Bekr 79, în Sivas 30, în Erzerum 45 și în Van 40, adică în toate 5 provinciile *224 de oficiali creștini*. Numărul lor li-se va spori la 574, care număr răspunde apoi mîsurii numerice dintre Turci și creștini.

Asemenea s'au numit creștini și la justiție, poliție, gendarmerie. În toate cinci vilajeturile s'au numit inspectori justițari, *creștini și musulmani în număr deopotrivă*; s'a întocmit de nou pretutindenea poliția și gendarmeria, numindu-se și polițiști creștini. Din 1457 gendarmi creștini căți ar trebui să fie, a numit până acum 611.

Știrile acestea pot să fie adevărate și atunci nu mai poate fi om cuminte care să nu vadă, că în Turcia cea »păgînă« încep să meargă, pentru popoarele supuse, lucrurile mai bine ca în Ungaria cea »creștină«. Turcii par a deveni în moravuri tot mai creștini, pe când Ungurii împing la noi lucrurile, prin purtarea lor și chiar prin legi, ca cele politice bisericesti, spre păgînie.

Turcii s'au purtat, *în vreme de războiu* când nu se prea cruță dușman pe dușman, foarte blînd și omeneste cu prinsonerii greci, hrînindu-i și scutindu-i: *la noi în vreme de pace* ne împușcă și chinue, dacă numai li-să dă privilegiu cât de cât! Ce-ar fi de-ar fi războiu!

În Turcia se dă azi popoarelor creștine tot mai mult drept de a-și avea școala și biserica lor națională, adică *li-să dă aceea-ce nu aveau*: la noi ni-să închid tot mai mult școlile, ni-să scurtă tot mai mult dreptul limbii în treburi bisericesti și școlare: *adecă ni-să ia ce avem deja!*

Fie apoi că Turcii fac schimbările spre mai bine, pentru-ca se placă Europei și guvernele europene să fie îmlănzite prin asta, ca la rîndul lor să nu-i prea facă opoziție când va zice că nu mai dă Greciei înapoi Tesalia, fie că și altceva vînează prin împlinirea cererii privitor la Armenia, — pentru poveste rămîne aceeași încheierea: în Turcia pentru popoarele supuse lucrurile *îmăntează spre bine*, la noi *dela bine spre rău!*

Face aceasta onoare guvernelor ungurești și sînt acești ocărmitori vrednici ca noi să-și cruțăm și să nu ne încordăm toate puterile la muncă, într-o a face să se schimbe și la noi stările de lucruri?

Călușerii noștri.

Am reprodus din toate foile părerile ce ele și-au dat asupra sîrbărilor arangeate la Orăștie în jurul Adunării generale de teatru la Rusalii. S'a vîzut din acelea, că toate foile s'au întrunit în părerea, că cea mai frumoasă parte a tuturor sîrbărilor a fost petrecerea poporală, „*Nedeea*“, din ziua a doua, și că floarea acestei petreceri au fost „*Călușerii*“ noștri cei voinici din *Orăștie*, *Romos* și *Beriu*, cari au venit să arate și oaspeților ce n'ar fi vîzut încă, ce sînt Călușerii români și cum joacă ei! Multe laude s'au revărsat asupra lor, și vrednici au fost ei de aceste laude. Ear noi în cele următoare îi lăsăm să urmeze azi cu numele toți mîndri flăcăi care și-au atras și lor și și nouă prin ei, acele laude. Eată care au fost:

Vladone 1 fl., Mărioara Péter 50 cr., Maria Berzan 1 fl., Lucreția Munteanu 50 cr., Catina Todose 1 fl., Mina Doboi 1 fl., Netti Todose 50 cr., Mărioara Eliu m. Munteanu 1 fl., Sebastian Negru 1 fl., Laolaltă 21 fl. 50 cr.

»Reuniunea română de cântări din Hațeg» din venitul balului a dat 27 fl.

Pe lista Nr. 131 a contribuit D-na *Anastasia Orbonașiu* din Orăștie 2 fl.

Din *Dobra și jur* pe lista Nr. 108 a colectat D-na *Maria A. Păcurariu*, protopopească dela: Petru Sinca, preot în Batiz 1 fl., George Popoviciu, preot în Leșnic 1 fl., I. Cîntea, preot Almașul-sup. 50 cr., S. Olariu, preot în Branicica, D. Nistor, preot în Glodgilești, Gerasim Olariu, preot în Bacea, I. Budoiu, preot în Câmpuri și Popa Pavel preot în Gialacuta câte 25 cr., P. Ștefu, preot în Micanești 20 cr., Al. Tămaș paroch în Vortia 30 cr., I. Orbonaș propriet. în Ilia Mur. 10 cr., I. Olariu, preot în Gurasada 10 cr., Toma Tămaș, preot în Visca 20 cr., Maria A. Păcurariu, Ilia m. 1 fl., Avram P. Păcurariu, protop. Ilia m. 1 fl. Laolaltă 6 fl. 65 cr.

Venitul curat al convenirei sociale dela 27 Aprilie n. c. arangiată în favorul Reuniunii în Dobra, — prin D-na Regina Dragomir 37 fl. 62 cr.

Din *Sibiu* pe lista Nr. 56 a colectat D-na *Maria Cosma n. Roman* 23 fl. lista însă nu ni-s'a trimis, deci se va publica cu cele ce vor mai urma.

Astfel până la datul de mai jos au intrat 710 fl. 68 cr. care sumă s'a depus la însoțirea »Hunedoara«.

Deva, 22 Maiu 1897

Pentru Reuniunea Femeilor Române din comitatul Hunedoarei:

Elena Pop Hossu-Longin,
presidentă.

Concurs.

Dela «Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român» cu începutul anului școlar 1897/8 sunt de conferit următoarele stipendii:

I. Un stipendiu de 60 fl. pe an din fundațiunea „*Marinovici*” pentru studenții români de gimnasiu ori școală reală de aceeaș categorie.

II. Un stipendiu de 40 fl. pe an din fundațiunea „*Radu M. Riurean*” pentru studenți români de gimnasiu ori școală reală.

III. Un stipendiu de 40 fl. pe an din fundațiunea „*Dr. Ioan Moga și soția Ann n. Bologa*” pentru eleve «cari frecventează vre-o școală de fete cu caracter național românesc, respective confesional românesc, în prima linie școala civilă de fete a Asociațiunii și școala elementară a Reuniunii femeilor române din Sibiu».

Cererile pentru aceste stipendii au să se înainteze Comitetului Asociațiunii în Sibiu (Strada Morii 8) până la 15 August a. c. st. n., provăzute cu următoarele documente: Ad I, II și III:

a) Atestat de botez;
b) Testimoniu școlar de pe semestrul din urmă al anului școlar 1896/7;
c) Atestat de paupertate, eventual de orfan, dacă petentul este orfan.

Ad III special: Concurențele, cari vor documenta, că sînt descendente din familia fericitului fondator Dr. Ioan Moga sau a soției sale Anna n. Bologa, vor fi preferite *ceteris paribus* la coreferirea stipendiului.

Cererile intrate după termin nu se vor considera.

Sibiu, din ședința comitetului Asociațiunii transilvane ținută la 12 Iulie 1897.

Șulufiu. Dr. V. Bologa,
seccr. II.

Mulțămită publică.

Pentru edificarea noiei biserici dela noi au binevoit a ne colecta bani următorii d-ni: Dl Sebastian Negru, oficiant la judecătoria din Hațeg cu lista nr. 176 dela 74 contribuți 50 fl.

Dl Victor Tordășan, esactor consistorial în Sibiu cu lista nr. 267 dela 32 contribuți 18 fl. 22 cr.

Dl George Pașca, preot în Curteisul-mic cu lista nr. 523 dela 10 contribuți 2 fl. 01 cr.

Dl preot Andronic Mageriu din Ohaba-Forgaci cu lista nr. 1301 dela 44 contribuți 4 fl. 63 cr.

Dl preot Dimitrie Săcărea și dl inv. N. Săcărea din Tălmăcel cu lista nr. 804 dela 64 contribuți 11 fl. 13 cr.

Dl preot Paul Iancu din Obad cu lista nr. 1132 dela 8 contribuți 3 fl. 20 cr.

Dl preot Ioan Ciocășiu din Cărbunariu cu lista nr. 520 dela 17 contribuți 2 fl.

Dl paroch Ioan Sigmirian din Caila cu lista nr. 456 dela creștinii de aci, bucate prefăcute în bani 8 fl. 45 cr.

Dl paroch primar din Chitighaz cu lista nr. 1376 bani adunați în biserică 3 fl. 22 cr.

Cin Maciova am primit cu lista nr. 850 dela 11 contribuți și dela biserica de acolo 4 fl. (Dl colectant nedescitribil).

Dl preot Georgiu Olariu din Stăna cu lista nr. 370 dela 21 contribuți 1 fl. 70 cr.

Dl preot Iosif Suciu din Alun, ne-au trimis cu lista nr. 178 suma de 1 fl.

Dl epitrop Ioan Suroiu din Var cu lista nr. 826 dela 5 contribuți 2 fl. 80 cr.

Dl preot I Bonea din Fofeldea cu lista nr. 401 dela 18 contribuți 2 fl. 60 cr.

Dl preot Ioan Irimie din Mesteacău cu lista nr. 245 dela 17 contribuți 6 fl. 33 cr.

Onoratul institut «Oravițana» din Oravița cu lista nr. 1798 ne-au trimis suma 5 fl.

Dl notar Candin Cristea din Bozeș ne-au trimis cu lista nr. 44 suma 1 fl.

Preavrednicii domni colectanți și marinimoși contribuți, primească pentru jertfa făcută cea mai sinceră mulțumită.

Din cauza numărului considerabil al preabinibiților contribuți, nu s'au publicat numele fiecăruia cu suma dăruită deocamdată, de oare-ce ar răpi foarte mult spaț la jurnalelor, ear' la inserate ne-ar costa foarte mult. Ci aceasta se va efectui după reînăpoierea tuturor listelor — cari se vor păstra pentru totdeauna la arhivul bisericeii — tipărindu-se în broșură separată, în ordinul nrului listelor, toți d-nii colectanți și cotribuți cu sumele dăruite de singuratici, precum sînt semnați în liste.

Câmpuri-Surduc, la 10 Iunie n. 1897.

La însărcinarea comunei bisericești:

Ioan Budoiu, Longin Popa,
preot. notar.

Convocare.

Adunarea generală ordinară a despărțământului V. **Seliște** al „Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român” se va ținea în anul acesta Duminecă în 8 Aug. st. n. la 10 ore a. m. în biserica gr-or. din Tilișca cu următorul

Program:

1. Deschiderea adunării de către președintele despărțământului.
2. Apelul nominal.
3. Raportul comitetului și al casarului dimpreună cu propunerile și proiectul de budget pe anul viitor.
4. Alegerea unei comisiuni pentru censurarea obiectelor de sub 3.
5. «Despre morburile inficioase cu deosebită considerare la tuberculosă» de Dr. N. Calefariu.
6. Raportul comisiunei de sub 4.
7. Alegerea alor 2 reprezentanți pentru adunarea generală a Asociațiunei din ăstan.
8. Propuneri eventuale.
9. Alegerea noului comitet pe un alt period de 3 ani.

La această adunare pe lângă onorații membrii ai Asociațiunii de pe teritorul despărțământului, sînt invitați toți Românii doritori de înaintarea «Asociațiunei transilvane» și în genere de progresul poporului nostru.

Din ședința comitetului despărțământului, ținută în Seliște, la 14 Iunie 1897.

Dr. Liviu de Lemény, Dumitru Banciu,
director. actuar.

Pentru redacție responsabil: **Ioachim Muntean.**

CALINDARUL SĂPTĂMĂNEI

Zilele	Călindarul vechiu	Călindarul nou
Dumin. a 5-a d. Rusalii, c. 8, gl. 4, v. 5.		
Dum.	6 C. Sisoe	18 Frideric
Luni	7 C. Toma	19 Aurelia
Narți	8 M. Procopie	20 Pr. Ilie
Merc.	9 M. Pancrat.	21 Proxedis
Joi	10 SS. 45 Mart.	22 Mar. Magd.
Vineri	11 M. Efreim	23 Apolinarie
Sâmb.	12 Proclu, Ilar.	24 Cristina

LOTERIE

	Tragerea din 7 Iulie st. n.				
Sibiu:	8	44	86	48	82
	Tragerea din 10 Iulie st. n.				
Timișoara:	42	39	81	33	52
	Tragerea din 3 Iulie st. n.				
Budapesta:	64	26	38	72	48
	Tragerea din 14 Iulie st. n.				
Brünn	10	48	60	8	78

Învățacei

și

calfă de prăvălie!

Doi **învățacei pentru oroitorie** și o **calfă de prăvălie** se primesc numai decât în prăvălia subscrisului.

Calfa se se priceapă la «Confecție de domni» și se cunoască limbile de lipsă la noi.

(229) 3—

Simion Corvin și Fiu.

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE

Fonduri proprii: fl. 350.000. Depuneri: fl. 700.000

Circulație anuală: fl. 3.000.000.

(196) 10—

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

- 1) acordă împrumuturi cu interese de 8%;
- 2) primește depuneri, dela particulari cu 5 și cu 5½, ear' dela corporațiuni culturale cu 6%;
- 3) cumpără și vinde realități;
- 4) cumpără și vinde mărfuri și produse;
- 5) arîndează și exarîndează realități;
- 6) cumpără și vinde efecte publice;
- 7) mijlocește operațiuni, specificate sub 3. 4. 5.

La institut se mai află 500 acții proprii, puse în vindere conform Prospectului staverit de Direcțiunea institutului sub Nr. 68/1897.

Ori-ce afacere se poate rezolva și informări se pot lua verbal în biuroul institutului, ear' în scris prin corespondență.

Orăștie, în Iunie 1897.

Direcțiunea.

„FAGEȚANA“,

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII SOCIETATE PE ACȚIUNI

în Facset (Banat)

acoardă după depuneri spre fructificare de ori-ce sumă

6% interese

la an, solvind institutul contribuțiunea după interesele capitalisate și ridicate.

Depuneri și ridicări se pot efectui și prin postă.

(184) 10—12

Direcțiunea.